

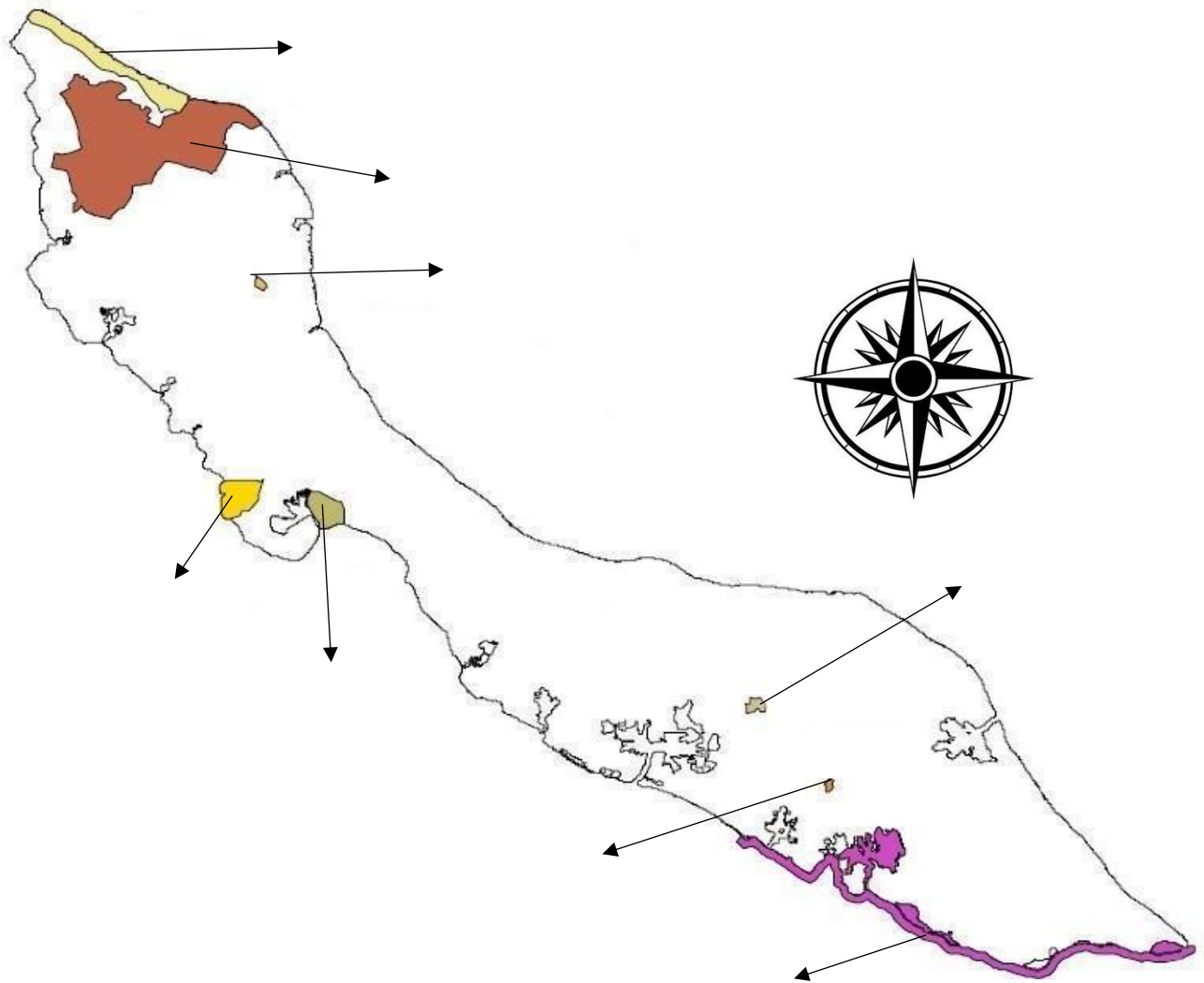
Naam:

GROEP 5

Nos Medio Ambiente

carmabi

Opdracht 1: De kaart van Curaçao

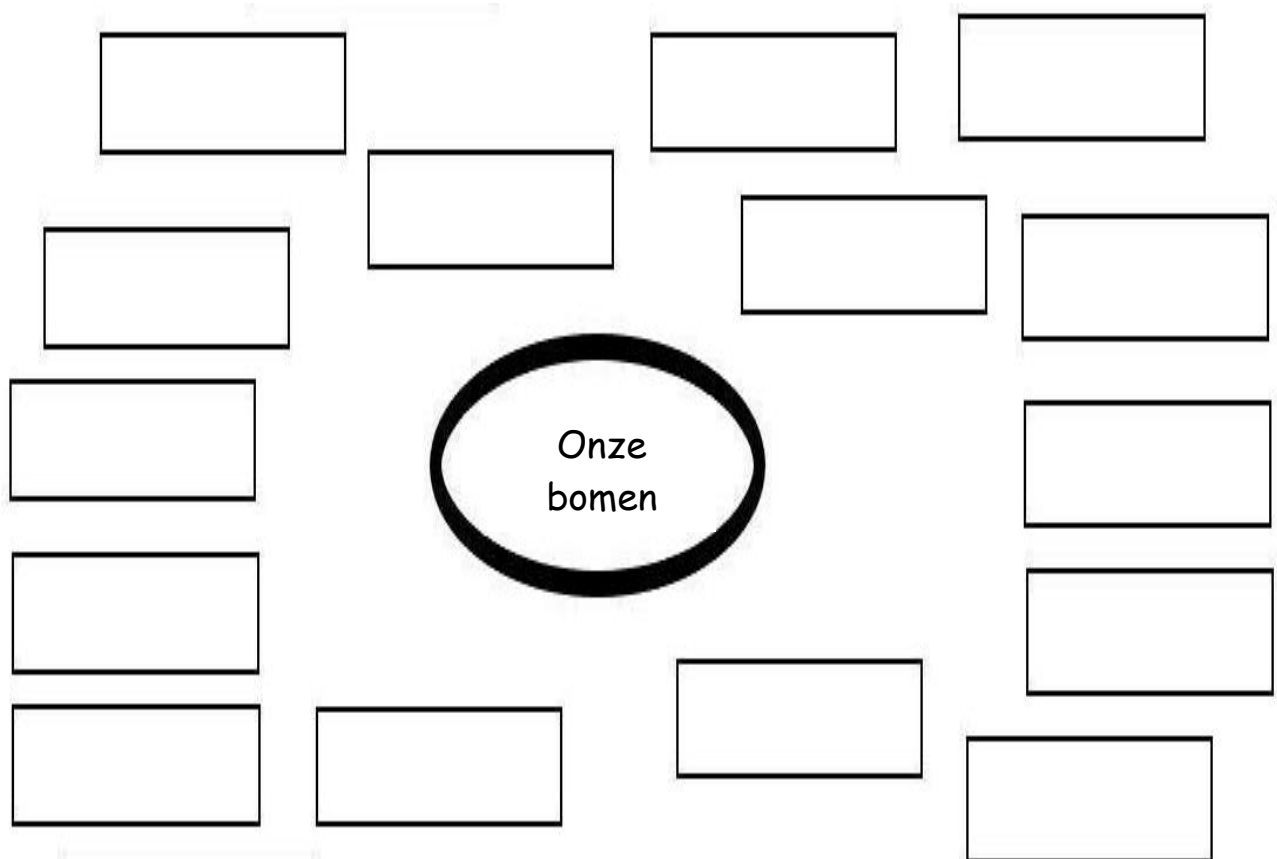
Op de voorpagina van dit werkboek staat een kaart van Curaçao weergegeven. Beantwoord de volgende vragen.

1. Schrijf bij elke pijl hoe het (natuur)gebied heet
2. Schrijf in het kompas Noord, Oost, Zuid en West rechtsboven de tekening
3. Waar woon jij? Teken een kruisje op je kaart
4. Waar is jouw school? Teken een rondje op je kaart
5. Welk natuurgebied is het dichtste bij jouw huis? Teken een sterretje op de kaart en schrijf de naam van het natuurgebied erbij.

Opdracht 2: Wat weet je al?

Maak een woordweb over ons eiland. Schrijf hier alles in wat je al weet over onze omgeving. Denk hierbij aan de bomen en planten die op Curaçao groeien en de dieren die hier leven.

Vul het woordweb aan tijdens de bespreking in de klas.

Onze omgeving, onze planten

Er zijn heel veel verschillende planten te vinden over de hele wereld. Alleen al hier op Curaçao kennen we meer dan 500 soorten. Sommige planten groeien op plaatsen die vochtig zijn. Bij de Christoffelberg is het vochtiger dan op andere plaatsen op Curaçao. Daarom vinden we daar planten die op andere plekken op Curaçao niet willen groeien, onder andere orchideeën. Andere planten kunnen juist erg goed tegen de droogte; denk maar aan onze cactussen. Sommige planten moeten veel licht hebben om goed te kunnen groeien, terwijl andere juist een plekje met schaduw nodig hebben.

Je ziet dat de planten en bomen allemaal een eigen plek hebben waar ze het goed doen. Ze zijn allemaal anders en kunnen alleen op die plek groeien. Ze hebben zich aangepast om te leven en te groeien op een bepaalde manier en op een bepaalde plaats. Hier op Curaçao vinden we planten en bomen die erg goed tegen de zon, droogte en wind kunnen. Denk maar aan onze cactussen, de wayaká, indju en dividivi.

Wat heeft elke plant nodig?

Er bestaan dus heel veel verschillende planten. Allemaal zien ze er anders uit; ze groeien en bloeien op een andere manier en op een andere plaats. Maar er zijn dingen die alle planten, hoe verschillend ze ook zijn, nodig hebben. Geen enkele plant kan leven zonder zonlicht. Door de energie die de zon hun geeft, kunnen planten zelf alle stoffen maken die ze nodig hebben om te groeien en te bloeien. Om die stoffen te kunnen maken moeten ze met hun wortels water en vitamines uit de grond halen en met hun bladeren adem halen. Planten kunnen zelf hun eigen voedsel maken uit zonlicht, water (en andere stoffen uit de bodem) en lucht

Opdracht 3:

Je hebt de tekst op de vorige pagina gelezen. Een deel wist je misschien al, maar wellicht ook een deel nog niet. Wat hebben planten nodig om te kunnen leven:

- 1.
- 2.
- 3.
- 4.

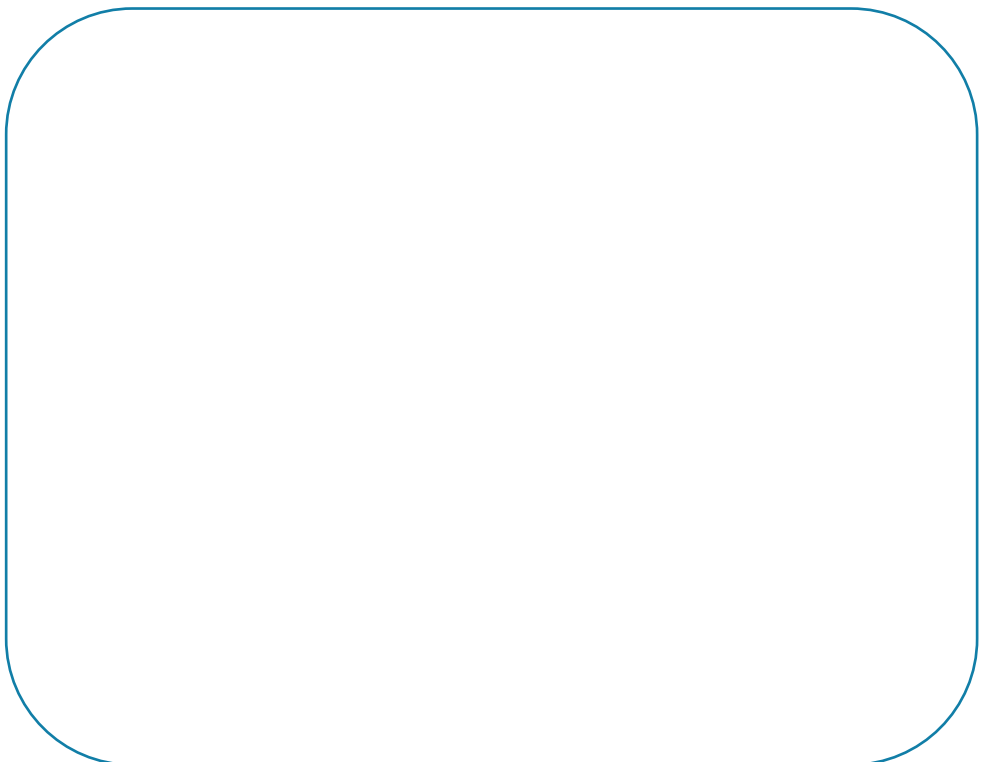
Opdracht 4: Waar of niet waar?

Waar / Niet waar	Op Curaçao zijn meer dan 500 verschillende soorten planten te vinden.
Waar / Niet waar	Bij de Christoffelberg is het droger dan op andere plaatsen op Curaçao.
Waar / Niet waar	Alle planten hebben zonlicht nodig.
Waar / Niet waar	Cactussen kunnen erg goed tegen droogte.

Opdracht 5: Tekenen

Teken hiernaast een plant en schrijf de volgende woorden erbij:

**wortels, stengel,
bladeren, bloem.**

Onze omgeving, onze dieren

Hoe kunnen dieren leven op ons eiland?

Net als bij planten, zijn de dieren die hier leven ook erg verschillend. Sommige dieren houden van de zon en leven op het droge, terwijl andere dieren juist een vochtige plek nodig hebben om te leven. Aangezien dieren niet zoals planten hun eigen voedsel kunnen maken, hebben zij ook genoeg eten nodig, en andere dieren van zijn soort om jongen te kunnen krijgen. De meeste dieren leven daar waar ze hun voedsel kunnen vinden. Het eten van de leguaan bestaat uit bladeren, bloemen en vruchten van planten. Je kunt hem vinden in de dichte mondi met veel planten. De Sapu (kikker) eet insecten en heeft water nodig om zijn eieren te kunnen leggen. Daarom vind je hem bij dammen en putten en andere plaatsen waar het een beetje vochtig blijft. De Biná (het Curaçaose hert) vinden we alleen nog maar in de grote rustige plantages waar voldoende planten en kruiden groeien. Ze hebben een groot gebied nodig om in de droge tijd toch voldoende voedsel te kunnen vinden.

Doordat er veel vissen in de wateren in en om Curaçao leven, is het voor de Pelikaan, Visarend en de Fregatvogel fijn verblijven. De ondiepe binnenwateren zijn juist weer ideaal voor flamingo's die daar pootje baden en naar kleine garnaaletjes zoeken.

Alle dieren hebben dus nodig:

- een plaats om te wonen en te leven;
- voldoende voedsel (planten en/of dieren);
- lucht (zuurstof);
- zonlicht;
- soortgenoten. Je mag niet vergeten dat de mens ook een diersoort is. Voor ons zijn deze dingen dus ook erg belangrijk. We kunnen niet in leven blijven als één van deze dingen ontbreekt.

Opdracht 6: vragen over de tekst 'onze omgeving, onze dieren'

Wat hebben dieren nodig om te kunnen blijven leven?

- 1.
- 2.
- 3.
- 4.
- 5.

Opdracht 7: Onze dieren

Schrijf zoveel mogelijk dieren op die leven op en rond Curaçao?

Hoeveel dieren weet jij er? Bespreek in tweetallen alle dieren van Curaçao en vul aan mocht je er één vergeten zijn.

De voedselketen

Een voedselketen begint altijd bij een groene plant. Een plant maakt zelf voedsel met behulp van water, licht en lucht.

Met zijn wortels haalt de plant water uit de grond. De groene bladeren vangen het zonlicht op. En door piepkleine gaatjes in de bladeren, kan de plant ademen.

Planten, zoals gras, worden gegeten door planteneters. Ook op Curacao kennen we veel planteneters. Dit kunnen insecten zijn zoals sprinkhanen en rupsen. Maar ook grotere dieren zoals ons Curacaose hert (Biná), konijnen en geiten zijn planteneters.

Maar het gaat nog verder. De dieren die planten eten worden ook gegeten door andere dieren. De dieren die andere dieren opeten noemen we vleeseters.

Een planteneter, zoals de rups, is dus het voedsel voor een vleeseter, bijvoorbeeld een muis of de Troepiaal. Maar ook de muis en de Troepiaal moeten goed uitkijken. De muis kan ook weer gegeten worden, bijvoorbeeld door een Curacaose slang.

En ook die slang kan gegeten worden, bijvoorbeeld door een Kinikini of Warawara.

Tekening 5 Planten en dieren leven samen en hebben elkaar nodig

Zo horen alle planten en dieren bij elkaar. Samen maken ze een ketting van dieren die eten en op hun beurt weer gegeten worden. Zo'n ketting van voedsel voor elkaar noemen wij een voedselketen.

Elke voedselketen begint met planten.

We hebben al gezien dat de planten de dieren ook nodig hebben; denk aan de mest van de dieren. Als dieren en planten dood gaan, worden ze opgeruimd door dieren, zoals vliegen, warawara.

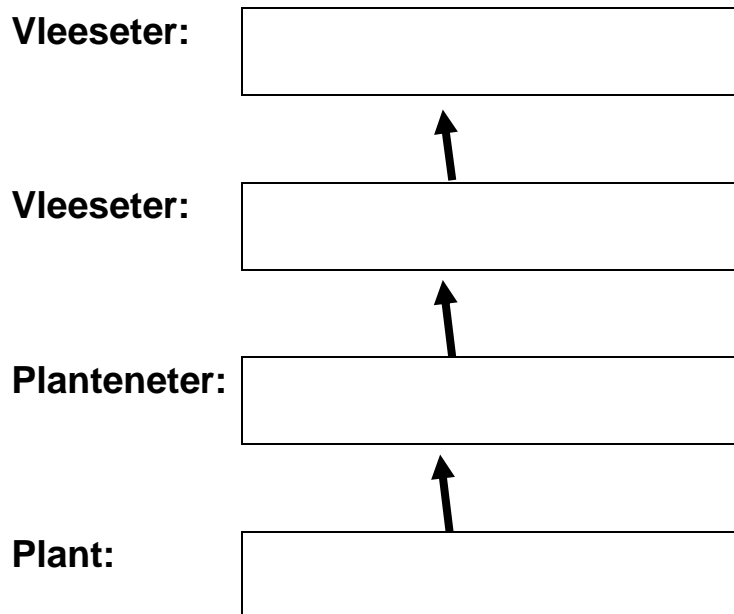

Alle stoffen in de natuur worden steeds weer opnieuw gebruikt. In de natuur gaat er niets verloren. Alles is een deel van een kringloop.

Zo zie je dat dieren planten nodig hebben, maar ook dat planten de dieren nodig hebben. Daarna begint alles weer van voor af aan.

Opdracht 8: De Voedselketen

Lees de tekst nog eens goed door. Kun jij de voedselketen in de juiste volgorde tekenen?

Opdracht 9: Woordzoeker

Onder de puzzel staan 15 woorden die met ons bijzondere eiland te maken hebben, bijvoorbeeld bij Daaibooi. Deze woorden kun je allemaal terug vinden in de puzzel. Zoek ze en streep ze door.

C	W	U	D	A	H	C	S	E	L	W	R	W	B	W	F	I	N
F	N	V	G	P	R	Q	A	D	M	Y	X	X	T	L	Y	K	L
W	R	Q	P	U	Y	T	H	C	I	L	N	O	Z	B	P	F	Y
K	E	B	I	Y	Q	B	V	O	E	D	S	E	L	S	B	G	H
P	T	C	D	I	V	I	D	I	V	I	R	Q	D	X	G	P	Y
W	A	U	Z	I	Z	E	L	M	S	O	N	P	N	R	B	R	V
L	W	R	R	K	D	C	Q	T	O	M	E	L	W	W	X	M	D
M	Y	A	K	P	L	R	L	F	W	K	T	A	A	O	P	O	A
R	S	Ç	J	I	E	S	D	S	N	P	E	N	W	Q	E	N	V
Z	L	A	W	K	X	I	A	O	L	K	K	T	X	T	L	D	K
Q	T	O	J	H	E	T	F	P	P	H	L	E	T	F	I	I	K
X	T	O	O	R	D	R	H	O	U	D	E	N	L	S	K	Q	L
L	A	W	E	G	X	Z	Y	E	C	X	S	J	O	T	A	N	F
Q	Q	N	R	U	U	T	A	N	A	V	D	E	W	V	A	V	K
R	M	N	W	J	J	L	J	M	C	V	E	L	Y	X	N	R	I
D	M	B	V	X	S	S	C	F	T	I	O	D	F	L	Y	M	L
E	F	U	F	H	B	B	K	D	U	P	V	O	M	B	V	I	I
X	P	A	C	E	G	B	W	Q	S	N	K	L	D	P	Y	F	I

- CACTUS
- KIP
- PELIKAAN
- SAPU
- VOEDSELKETEN
- CURAÇAO
- MONDI
- PLANTEN
- SCHADUW
- WATER
- DIVIDIVI
- NATUUR
- ROOFDIEREN
- VOEDSEL
- ZONLICHT

Opdracht 10: Redactiesommen

1. Samuel telt dieren. Op Maandag telt hij 20 dieren, op dinsdag telt hij 15 dieren en op woensdag 18 dieren. Hoeveel dieren heeft hij geteld?
..... dieren
2. Mateo en Celina werken in de tuin. Er zijn heel veel kokosnoten uit de boom gevallen. Celina heeft 6 kokosnoten en Mateo heeft er 3 keer zoveel. Hoeveel kokosnoten heeft Mateo?
..... kokosnoten
3. Meester Kylian gaat met de klas naar het Christoffelpark. Hij maakt groepjes van 4 kinderen. In de klas zitten 28 kinderen. Hoeveel groepjes kan de meester maken?
..... groepjes
4. De kippen van meneer Dacilva hebben 350 eieren gelegd. De boer verpakt ze in doosjes van 10. Hoeveel doosjes kan hij vullen?
..... doosjes
6. De tuin bij Leon thuis is 5 meter breed. Hoeveel centimeter is dat?
..... centimeter
7. 5 Kinderen hebben samen een briefje van 25 gulden Ze kopen er alle 5 een kaartje van voor het Sheta Boka nationaal park. Ze hebben precies genoeg. Hoe duur was ieder kaartje?
..... gulden
8. Het ene hert weegt 42 kilo het andere hert weegt 49 kilo. Hoeveel kilo wegen ze samen?
..... kilo